

دعای مطالعه

«اللَّهُمَّ أَخْرِجْنِي مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَ أَكْرِمْنِي بِنُورِ الْفَهْمِ اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا
أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَ انْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُومِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»
(خدایا، مرا از تاریکی‌های وهم خارج کن و به نور فهم گرامی‌ام بدار.
خدایا، درهای رحمتت را به روی ما بگشا و خزانه‌های علومت را برایمان باز کن؛
به مهربانی‌ات، ای مهربان‌ترین مهربانان!)

تقدیم به

ارواح قدسی ائمه معصومین علیهم السلام،

به ویژه مولا و مقتدای زمان، حضرت بقیة الله الاعظم علیه السلام

شهدای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس؛

مدافعان مظلوم حرم اهل بیت علیهم السلام

و زائران آستان ملکوتی امام علی بن موسی الرضا علیه السلام

صعود چهل ساله

_____ مروری بر دستاوردهای

_____ چهل ساله انقلاب اسلامی

_____ براساس آمارهای بین‌المللی

سید محمدحسین راجی، سید محمدرضا خاتمی

فهرست

<p>۱۵۳ ..... فصل پنجم: پیشرفت‌های زیرساختی</p> <p>۱۵۴ ..... ۱- حوزه حمل و نقل</p> <p>۱۶۶ ..... ۲- علم و فناوری</p> <p>۱۸۷ ..... فصل ششم: پیشرفت صنعتی</p> <p>۱۸۸ ..... ۱- انرژی</p> <p>۲۱۰ ..... ۲- صنعت</p> <p>۲۱۹ ..... فصل هفتم: پیشرفت در معنویت</p> <p>۲۲۰ ..... ۱- معنویت در دوران پهلوی</p> <p>۲۲۸ ..... ۲- معنویت در جمهوری اسلامی</p> <p>۲۵۰ ..... ۳- تأثیر جمهوری اسلامی بر معنویت دنیا</p> <p>۲۵۲ ..... ۴- بحران معنویت در غرب</p> <p>۲۶۱ ..... فصل هشتم: کرامت زن</p> <p>۲۶۲ ..... ۱- زن در نگاه سران ایران</p> <p>۲۶۸ ..... ۲- بررسی وضعیت زنان</p> <p>۲۸۰ ..... ۳- کرامت زن در غرب</p> <p>۲۸۹ ..... فصل نهم: آزادی و مردم‌سالاری</p> <p>۲۹۰ ..... ۱- آزادی و مردم‌سالاری در دوران پهلوی</p> <p>۳۰۰ ..... ۲- آزادی و مردم‌سالاری در انقلاب اسلامی</p> <p>۳۰۶ ..... ۳- نقد شاخص‌های آزادی در غرب</p> <p>۳۱۲ ..... علل تحقق‌نیافتن کامل اهداف انقلاب اسلامی</p> <p>۳۱۴ ..... فهرست منبع و مأخذ</p>	<p>۶ ..... مقدمه</p> <p>۱۱ ..... فصل اول: استقلال</p> <p>۱- از وابستگی دوران پهلوی تا استقلال ایران</p> <p>۱۲ ..... اسلامی</p> <p>۲۶ ..... ۲- استقلال در کشورهای دنیا</p> <p>۴۱ ..... فصل دوم: گسترش عدالت اجتماعی</p> <p>۴۲ ..... ۱- نابرابری</p> <p>۵۴ ..... ۲- فقر</p> <p>۶۹ ..... فصل سوم: گسترش برخورداری‌های عمومی</p> <p>۷۴ ..... ۱- امنیت غذایی</p> <p>۸۸ ..... ۲- آموزش مناسب</p> <p>۹۲ ..... ۳- بهداشت</p> <p>۹۸ ..... ۴- دسترسی به آب</p> <p>۱۰۲ ..... ۵- دسترسی به برق</p> <p>۱۰۶ ..... ۶- دسترسی به سوخت</p> <p>۱۰۸ ..... ۷- دسترسی به وسایل ارتباطی</p> <p>۱۱۴ ..... ۸- شاخصه توسعه انسانی</p> <p>۱۱۷ ..... فصل چهارم: عزت و اقتدار</p> <p>۱۱۸ ..... ۱- اقتدار امنیتی</p> <p>۱۳۲ ..... ۲- اقتدار نظامی</p> <p>۱۵۰ ..... ۳- اقتدار منطقه‌ای</p>
---	--

مقدمه

«مهم‌ترین کاری که دشمن می‌خواهد بکند، تصویرسازی غلط از وضع کشور است؛ نه فقط برای اغوای افکار عمومی دنیا، بلکه حتی برای اغوای افکار عمومی داخل خود کشور!»^۱ «با تصویرسازی غلط سعی می‌کنند افکار ملت ایران را منحرف کنند: هم تصویر غلط درباره ایران، هم تصویر غلط درباره خودشان، هم تصویر غلط درباره اوضاع منطقه.»^۲ بنا بر بیانات رهبر معظم انقلاب، امام‌خامنه‌ای (عجله) در ماه‌های اخیر، مهم‌ترین و اصلی‌ترین برنامه کهنونی دشمن، تصویرسازی غلط از وضعیت ایران و جهان در افکار عمومی است. هدف دشمن از این برنامه، ایجاد تصویری سیاه و تاریک و ناامیدکننده از وضعیت جمهوری اسلامی و در مقابل، ساختن تصویری سفید و روشن و آرمانی از وضعیت کشورهای توسعه‌یافته^۳ خصوصاً ایالات متحده آمریکا است تا در نتیجه این تصویرسازی، مردم برای خروج از وضعیت نابسامان خود، به سمت توسعه‌یافتگی^۴ به سبک کشورهای غربی حرکت کرده و به دلیل نبود ثروت و تکنولوژی لازم برای توسعه‌یافتگی، مجبور شوند به یکی از مراکز قدرت و ثروت، مخصوصاً ایالات متحده آمریکا وابسته شوند.

۱. سیدعلی خامنه‌ای، بیانات در دیدار با نخبگان و استعدادهای برتر علمی، ۲۵ مهر ۱۳۹۷.
۲. سیدعلی خامنه‌ای، بیانات در همایش ده‌هزار نفری «خدمت بسیجیان» در ورزشگاه آزادی، ۱۲ مهر ۱۳۹۷.
۳. Developed Countries.
۴. Development.

این مسئله، بدین معناست که دشمنان جمهوری اسلامی، استقلال جمهوری اسلامی را هدف قرار داده و می‌خواهند از جمهوری اسلامی ایران، شهروندی مطیع در دهکده جهانی بسازند و ایران اسلامی را در هاضمه استکبار جهانی دچار استحاله کنند.

برای مقابله با این چالش فکری، ضروری است که صرفاً با استفاده از منابع آماری پذیرفته در نزد جامعه بین‌الملل، کارنامهٔ چهارسالهٔ انقلاب اسلامی را با کارنامهٔ رژیم گذشته و کارنامهٔ کشورهای دیگر دنیا، به‌ویژه کشورهای به‌ظاهر توسعه‌یافته مقایسه کنیم تا نادرستی تصویری که رسانه‌های بین‌المللی در جنگ روانی علیه انقلاب اسلامی ایران ساخته و پرداخته‌اند، بیش‌ازپیش آشکار شود.

قرآن کریم نیز در بحث با اهل‌کتاب به کتب تحریف‌شدهٔ آنان استناد و حقانیت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را ثابت کرده است. این بدان معنا نیست که قرآن همهٔ مطالب این کتاب‌های تحریف‌شده را قبول داشته و آن‌ها را تماماً صحیح بداند؛ بر این مبنا، رجوع به شاخصه‌های بین‌المللی در ارزیابی پیشرفت جمهوری اسلامی، به هیچ عنوان تاییدکنندهٔ شاخص‌های

توسعه جهانی برای ارزیابی میزان توسعه‌یافتگی کشورها نیست. توجه به این شاخص‌ها و استفاده از آن‌ها صرفاً به‌علت مقبولیتشان در افکار عمومی جامعه جهانی است.

شاخص‌های توسعه جهانی^۵ (WDI) کشورهای دنیا را صرفاً بر پایه مفاهیم اقتصادی ارزیابی کرده و محور توسعه‌یافتگی کشورها را افزایش تولید ناخالص داخلی^۶ (GDP) و افزایش درآمد ناخالص ملی^۷ (GNI) قرار می‌دهند؛ به این معنا که اگر بخش‌های مختلف یک کشور، اعم از آموزش، فرهنگ، سیاست خارجی، سیاست داخلی، قدرت نظامی و سایر حوزه‌ها، در خدمت افزایش تولید ناخالص ملی قرار بگیرد، آن کشور در مسیر توسعه‌یافتگی قرار گرفته است.

شاخص توسعه انسانی^۸ (HDI) نیز که توسط سازمان ملل برای ارزیابی رفاه جوامع در نظر گرفته می‌شود، فقط سرانه درآمد ناخالص ملی بدون توجه به نحوه توزیع آن و تعداد سال‌های تحصیلی و امید به زندگی را تعیین‌کننده رفاه افراد تلقی می‌کند.

بدیهی است تنظیم روابط گوناگون فرهنگی و سیاسی و امنیتی کشور به محوریت اقتصاد و توجه نکردن به مسائل مهمی همچون عدالت، خانواده، اخلاق و معنویت در ارزیابی رفاه جوامع، به هیچ عنوان با آرمان‌های انقلاب اسلامی تطابق نداشته و تاکنون نیز از پایگاه همین محاسبات غلط، بلایا و خسارات جبران‌ناپذیری را در جوامع غربی به‌بار آورده است. افزایش روزافزون فاصله طبقاتی، از بین رفتن نهاد خانواده و رشد فزاینده آمار طلاق، گسترش درخور توجه ارتکاب جرایم، افزایش بی‌حدوحصر فحشا و فساد و آزار جنسی زنان، افزایش جمعیت زیر خط فقر، گسترش بی‌خانمانی و بسیاری از معضلات دیگر، نتیجه دست‌گاه محاسباتی غلط و سودجویانه سرمایه‌داری در کشورهای توسعه‌یافته است. توسعه منهای عدالت و معنویت، به هیچ عنوان، پیشرفت مطلوب جمهوری اسلامی

۵. World Development Indicators.

۶. Gross Domestic Product.

۷. Gross National Income.

۸. Human Development Index

ایران نیست؛ اما در مقابل، جمهوری اسلامی با آرمان‌های الهی و انسانی نه فقط در پی رفع فاصله طبقاتی و گسترش رفاه برای مردم است، بلکه به دنبال احیای کرامت ذاتی انسان‌هاست.

در کتاب پیش رو که ثمره تلاش نزدیک به ۷۰ نفر از نخبگان حوزوی و دانشگاهی و مطالعه بیش از ۱۷ هزار ساعت است، تلاش شده است میزان دستیابی جمهوری اسلامی ایران به آرمان‌هایی از قبیل عدالت، استقلال، معنویت، آزادی، کرامت زن، مردم‌سالاری دینی، گسترش رفاه عمومی و... را با استفاده از نزدیک‌ترین و متناسب‌ترین شاخصه‌های بین‌المللی به آرمان‌های انقلاب اسلامی، بررسی شود.

ارجاعات این کتاب به معتبرترین منابع بین‌المللی نظیر داده‌های اطلاعاتی سازمان ملل، بانک جهانی، سازمان جهانی غذا و کشاورزی، سازمان جهانی سلامت، دفتر برنامه توسعه ملل متحد و دیگر مراجع آماری جهانی مستند شده است.

ذکر این نکته لازم است که بیان دستاوردهای انقلاب، بدین معنا نیست که جمهوری اسلامی در این ۴۰ سال خالی از اشکال بوده است؛ بلکه بدان معناست که در مسیر پیشرفت قرار داشته است و به آرمان‌های خود نزدیک‌تر شده است؛ هرچند که در برهه‌هایی از زمان، سرعت حرکتش کند شده است که در فصل آخر کتاب، به اختصار به دلایل آن نیز اشاره شده است.

انتشارات معاونت تبلیغات اسلامی
آستان قدس رضوی

bookroom.ir

bookroom.ir

فصل اول

استقلال

از وابستگی دوران پهلوی تا استقلال ایران اسلامی

یکی از بارزترین صفات حکومت پهلوی، وابستگی به دولت‌های بیگانه و به ویژه آمریکا بود. این درحالی است که یکی از اصول مهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی کشور است.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، اصل استقلال از چنان ارج و منزلتی برخوردار شد که همراه اصل آزادی در کنار اسلام، به‌عنوان اصلی تفکیک‌ناپذیر، به قانون اساسی جمهوری اسلامی وارد شد و حفظ استقلال، وظیفهٔ آحاد ملت و دولت و کارویژهٔ اصلی سیاست کشور تلقی شد.^۱ مقولهٔ استقلال از نظر بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، یکی از شاخص‌های مهم و جزو آرمان‌های اصلی انقلاب به‌شمار می‌رود.

از نظر حضرت امام، استقلال دو بُعد سلبی و ایجابی دارد. استقلال سلبی همان استعمارزدایی است که زمینه‌ساز تحقق حکومت نه شرقی، نه غربی محسوب می‌شود.^۲ امام راحل یکی از اهداف انقلاب اسلامی را قطع دست اجانب از مملکت اسلامی، قطع ریشه‌های وابستگی،

۱. نک: اصل ۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. نک: مؤسسهٔ تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، صحیفهٔ امام، ج ۱۷، ص ۵۶.

رفع سلطه و ضعف و سستی و زبونی در مقابل استعمار، جلوگیری از استثمار و استعباد، قطع منافع و مطامع استعمارگران و در یک کلام، استقلال از استعمار خارجی دانسته‌اند. این بزرگوار ضمن تأکید بر ماهیت ضداستعماری نهضت، هدف انقلاب اسلامی را خارج شدن از مدار وابستگی به کشورهای امپریالیست و درنهایت، شکست ابرقدرت‌ها دانسته و در این زمینه، بر کوتاه کردن دست جنایتکاران خارجی و به‌انزوآکشانیدن قدرت‌های استعماری در جهان و نیز مقابله با ایادی منطقه‌ای امپریالیسم به‌ویژه صهیونیسم تأکید بسیار کرده‌اند.^۳

در بحث استقلال ایجابی، به‌نظر امام‌خمینی هدف انقلاب اسلامی تأمین استقلال مملکت در ابعاد سیاسی، نظامی، فرهنگی، اقتصادی و فکری است. ایشان «سپردن کار به کاردانان وطن‌خواه امین»^۴ و خودکفایی و اختصاص مخازن و منابع کشور به مردم و نیز استقلال فکری مراکز آموزشی را از پیش‌شرط‌های لازم برای تحقق استقلال برشمرده و می‌فرمایند:

همه‌چیزمان باید مستقل بشود. استقلال با وابستگی جمع نمی‌شود و ما [اگر] فرهنگمان وابسته بشود، استقلال نداریم؛ اقتصادمان وابسته بشود، استقلال نداریم. اول باید آن مطلب را درستش کرد: استقلال اقتصادی. اول باید او را درستش کرد تا ما بتوانیم اسم خودمان را یک مملکت بگذاریم.^۵

۳. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام‌خمینی(ره)، صحیفه امام، ج ۱۴، ص ۱۳۵.
۴. مصاحبه حضرت امام(ره) با رادیو تلویزیون فرانسه در ۲۳ شهریور ۱۳۵۷، به نقل از: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام‌خمینی(ره)، صحیفه امام، ج ۳، ص ۴۶۸.
۵. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام‌خمینی(ره)، صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۴۳۸ و ۴۳۹.

اول | استقلال سیاسی

انتخاب و انتصاب مسئولین، ابتدایی‌ترین حق یک کشور محسوب می‌شود. وابستگی در دوران پهلوی به حدی بود که انتخاب نخست‌وزیر و سایر مسئولین باید با نظر مستقیم غرب انجام می‌شد. انتخاب رجال سیاسی وابسته به غرب توسط انگلیس و آمریکا، از خود رضاخان و محمدرضا گرفته تا عناصر مختلف دربار، نکته‌ای تأمل‌برانگیز در وابستگی بی‌چون و چرای رژیم پهلوی است. افشای این واقعیت از زبان عناصر دربار، بهترین سند برای وجود وابستگی در سران پهلوی است.

در همین زمینه، ملکه پهلوی گفته است:

گاهی به محمدرضا می‌گفتم: «چرا با علم به اینکه می‌دانی این پدرسوخته‌ها نوکر اجنبی هستند، آن‌ها را اخراج نمی‌کنی؟» محمدرضا می‌گفت: «چه فایده‌ای بر اخراج آن‌ها مترتب است؟»

این‌ها را اخراج کنم، ده‌ها نفر دیگر را اطرافم قرار می‌دهند. بگذارید این‌ها باشند [تا] خیال دولت‌های خارجی از حُسن انجام امور در ایران راحت باشد!»^۶

او در ادامه، باتوجه‌به اینکه محمدرضا هم از این موضوع آگاه بود، چنین نوشته است:

محمدرضا خصوصی به من می‌گفت: «همین رئیس ساواک و معاون او و مدیران ارشد، همه‌شان با آمریکایی‌ها ارتباط دارند و برای حفظ ظاهر می‌آیند و از من اجازه می‌خواهند؛ درحالی‌که قبل از کسب اجازه، اطلاعات موردنیاز را به آمریکا و انگلیس رد کرده‌اند.»^۶

نفوذ تا جایی بود که حسین فردوست در بخشی از خاطرات خود با اشاره به ملاقاتش با ترانت، رئیس اطلاعات انگلیس در ایران و ناراحتی او از اینکه محمدرضا به رادیوهایی آلمان گوش می‌کند و از روی نقشه‌های آن‌ها جنگ جهانی دوم را دنبال می‌کند، می‌گوید:

پس از بازگشت، جریان را به محمدرضا گفتم. او شدیداً جا خورد و پرسید: «انگلیسی‌ها از کجا می‌دانند که من به رادیو گوش می‌دهم؟... فردا اول وقت، با ترانت تماس بگیر و بگو محمدرضا نقشه‌ها را پاره کرد و به هیچ رادیویی هم گوش نخواهد کرد؛ مگر رادیوهایی که ترانت اجازه دهد!»^۷

طبق تحقیقات سنای ایالات متحده، تعداد مستشاران آمریکایی در ایران که در سال ۱۹۷۲، ۱۶هزار نفر بود، در سال ۱۹۷۶ به ۲۴هزار نفر افزایش یافته بود.^۸ در گزارش سنا هم آمده بود که تعداد آمریکایی‌ها در ایران، می‌بایست به‌واسطهٔ خرید بیشتر اسلحه از آمریکا، تا سال ۱۹۸۰ به ۶۰هزار نفر برسد.

۶. ریحانه درودی، دربار به روایت دربار: فساد سیاسی، ص ۳۳.
۷. نک: حسین فردوست، ظهور و سقوط سلطنت پهلوی؛ خاطرات حسین فردوست، ج ۱، ص ۱۰۴ تا ۱۰۶.
۸. نک: علی سلیمان‌پور و امیر اکبری، «روابط خارجی ایران و آمریکا در آستانهٔ انقلاب اسلامی»، فصلنامهٔ علمی پژوهشی پژوهش‌نامهٔ تاریخ، س ۱۱، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۵، ص ۱۴۸ تا ۱۴۹.
۹. نک: ابراهیم سنجر، نفوذ آمریکا در ایران، ص ۱۲۱.

حال با ظهور انقلاب اسلامی، وابستگی‌های سیاسی و نظامی ایران از کل کشورهای دنیا قطع شد و شعار راهبردی ایران، یعنی «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» به گوش تمام کشورهای جهان رسید. مردم ایران با جمهوری اسلامی، معنای واقعی استقلال در انتخاب مسئولین و سیاست‌گذاران کشور را درک کرده و به بیگانگان مجال دخالت در امور سیاسی کشور را ندادند. استقلال در روابط خارجی ایران نیز درخور توجه بوده و ایران قبل از انقلاب را که صرفاً پیاده‌نظام دولت‌های غربی در منطقه بود، امروز اثرگذارترین کشور منطقه و بعضاً دنیا می‌دانند. طبق گزارش آمریکن اینترست، در سال ۲۰۱۷ ایران هفتمین قدرت در دنیا شناخته شده است.

The screenshot shows the website 'The American Interest' with a search bar and navigation menu. The main article is titled 'The Eight Great Powers of 2017' by Walter Russell Head & Sean Keeley. The article discusses the rise of Iran in 2016, mentioning its proxy wars in the Middle East and its growing influence in Lebanon, Syria, and Iraq. It also notes Iran's economic growth and its position as a major power in the region.

THE AMERICAN INTEREST

SEARCH

FEATURES REVIEWS NEWS ANALYSIS COLUMNISTS PODCAST BLOGS SUBSCRIBE

YEAR IN REVIEW

The Eight Great Powers of 2017

WALTER RUSSELL HEAD & SEAN KEELEY

In 2016, Russia surpassed Germany, and Israel joined the list for the first time.

7. Iran

The proxy wars between Saudi Arabia and Iran continued unabated throughout 2016, and as we enter the new year Iran has confidently taken the lead. Saudi Arabia remains a formidable power, but it was Iran that pulled ahead in the last 12 months.

Throughout 2016, Iranian proxies were on the march across the Middle East, and the Shi'a Crescent seemed closer to reality than ever before. In Lebanon, Tehran rejoiced at the growing clout of Hezbollah and the election of Shi'a-friendly Michel Aoun, while the Saudis bitterly cut off aid in a sign of their diminishing influence in Beirut. And in Syria, Shiite militias helped to retake Aleppo and turn the tide for Assad. Iran was also gaining ground in Iraq. More disquieting than all this, from the Saudi perspective, were developments in Yemen. Iran-backed Houthi rebels took the fight to the Saudi-backed government in a war that has already claimed 10,000 lives.

Meanwhile, the fruits of the nuclear deal continued to roll in: high-profile deals with Boeing and Airbus sent the message that Iran was open for business, while Tehran rapidly ramped up its oil output to pre-sanctions levels.

2017 may be a more difficult year for Tehran: one of the mullahs' most important assets, President Obama, is no longer in office and, as far as anybody can tell, the Trump administration seems more concerned about rebuilding ties with traditional American allies in the region than in continuing Obama's attempt to reach an understanding with Iran.

تصویر ۱

گزارش آمریکن اینترست دربارهٔ هشت قدرت برتر دنیا در سال ۲۰۱۷ که ایران در جایگاه هفتم دنیا قرار گرفته است.

